

Kur iegūt papildu informāciju?

Papildu informācija pieejama EMAS tīmekļa vietnē

<http://ec.europa.eu/environment/emas>

Praktisks MVU ceļvedis, kurā soli pa solim sniegta informācija par to, kā bez grūtībām sagatavot mazas un vidējas organizācijas EMAS reģistrācijai, atrodams MVU rīkkopā

http://ec.europa.eu/environment/emas/tools/sme_index_en.htm

Valsts iestādes ar EMAS palīdzību var pārvaldīt vietēja mēroga vides pasākumus. Padomus par to, kā soli pa solim bez grūtībām īstenot EMAS, atradīsiet rīkkopā

http://ec.europa.eu/environment/emas/local/pdf/la_toolkit_commission_020204_en.pdf

Katra ES dalībvalsts ir izraudzījusies kompetento iestādi, kas atbild par organizāciju reģistrāciju un ieinteresēto personu informēšanu, arī par stimuliem, kas pieejami EMAS reģistrētām organizācijām. Kontaktinformācija, tostarp tīmekļa vietnes jūsu valsts kompetentajai iestādei, pieejama EMAS tīmekļa vietnē

http://ec.europa.eu/environment/emas/tools/contacts/countrymap_en.htm

Kā rīkoties, ja organizācijai jau ir ISO 14001 sertifikāts vai tā izmanto neoficiālu vides pārvaldības sistēmu (VPS)?

EMAS un standartam ISO 14001 ir kopīgs mērķis – nodrošināt labu vides pārvaldību. Tomēr pārāk bieži tos uzskata par sāncensiem. Eiropas Komisija ir atzinusi, ka standarts ISO 14001 var būt par pamatu pārejai uz EMAS. Faktiski standarta EN ISO 14001:2004 vides pārvaldības sistēmas prasības ir EMAS III neatņemama daļa.

Standarta ISO 14001 kā EMAS pārvaldības sistēmas elementa pieņemšana ļaus organizācijām pāriet no ISO 14001 uz EMAS bez liekām divkāršām pūlēm. Veiksmīga ISO 14001 sertifikācija nozīmē, ka ir veiktas svarīgākās darbības pārejai uz EMAS reģistrāciju. Papildu prasības ir šādas:

- **sākotnējais vides apskats:** EMAS paredz, ka jāveic sākotnējais vides apskats, lai noteikti, kādi ir organizācijas ar vidi saistītie aspekti. Tomēr, ja organizācijai jau ir atbilstīgi ISO 14001 sertificēta VPS, tai, pārejot uz EMAS ieviešanu, nav jāveic oficiāls vides apskats, ja vien sertificētajā VPS ir pilnībā ņemti vērā I pielikumā izklāstītie vides aspekti;
- **valsts iestāžu apstiprināta atbilstība tiesiskajām prasībām:** EMAS reģistrētām organizācijām jāpierāda, ka tās ievēro visas vides tiesību aktu prasības;
- **apņemšanās nepārtraukti uzlabot veikumu vides jomā:** organizācijai, kas vēlas reģistrēties EMAS, ir jāapņemas nepārtraukti uzlabot savu veikumu vides jomā. Veikumu vides jomā novērtē vides verificētājs;
- **darbinieku līdzdalība un organizācijas atvērtība sabiedrībai:** EMAS reģistrētām organizācijām jāpierāda, ka tās risina atklātu dialogu ar darbiniekiem un ieinteresētajām personām, tostarp iesaistītajām personām, vietējām varas iestādēm un piegādātājiem;
- **verificēta vides deklarācija:** organizācijai ir jāsniedz publiska deklarācija par savu veikumu vides jomā. Vides deklarācijā izklāsta saistībā ar vides mērķiem sasniegtos rezultātus un turpmākās darbības, kas jāveic, lai nepārtraukti uzlabotu organizācijas veikumu vides jomā.

Solis virzībā uz lielisku veikumu – pāreja no neoficiālās VPS uz EMAS

Papildus ISO 14001 standartam visā Eiropā ir daudzas VPS. Lai gan katra VPS ir ievēribas cienīgs solis virzībā uz labāku veikumu vides jomā, attiecīgās organizācijas bieži sasniedz šādu sistēmu galējās robežas un izjūt nepieciešamību pēc prasīgākas un plašākas VPS. Eiropas Komisija ir pabeigusi pētījumu par to, kā organizācijas var uzlabot esošo VPS līdz EMAS, lai reģistrētu šo labāko standartu vides pārvaldībai. Pētījums "Solis virzībā uz EMAS" ir pieejams tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/environment/emas/documents/kit_en.htm

ES Vides pārvaldības un audita sistēma

Labāks veikums vides un uzņēmējdarbības jomā

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

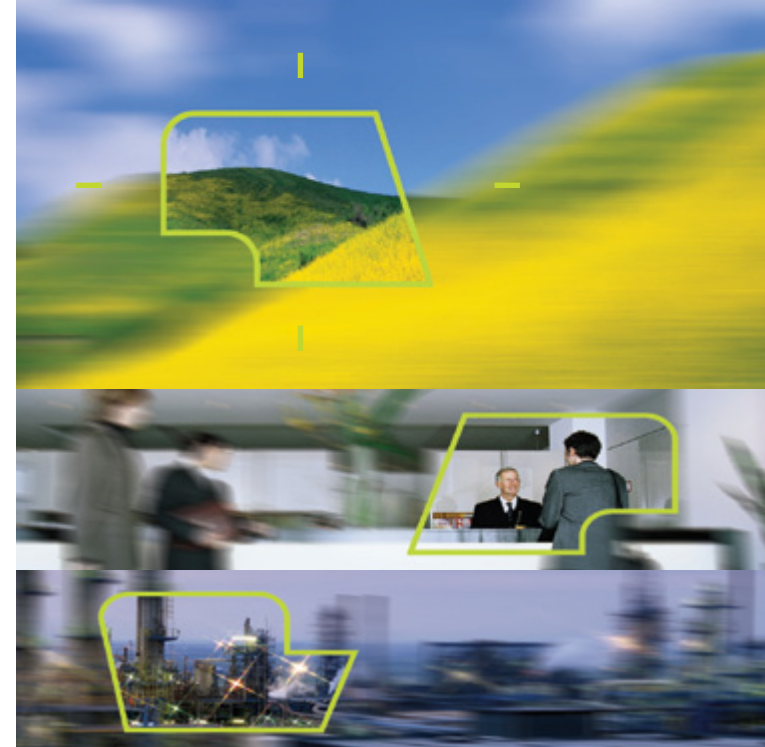
ISBN 978-92-79-19499-3

© Eiropas Kopienas, 2011
Pārpublicēt atļauts tikai ar norādi uz avotu

Iespiests uz pārstrādāta papīra, kam piešķirts ES ekomarkējums iespiedpapīram
(<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel>)

KH-32-11-073-LVC

Eiropas Vides pārvaldības un audita sistēma

Labāks veikums vides un uzņēmējdarbības jomā

- > Nepārtraukta veikuma uzlabošana vides jomā
- > Vides tiesību aktu prasību ievērošana
- > Verificēti vides ziņojumu dati
- > Viegli īstenojama

http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS) ir brīvprātīga ES sistēma uzņēmumiem un citām organizācijām, kas apņēmušās vērtēt, pārvaldīt un uzlabot veikumu vides jomā.

Ievērojot patērētāju un tirgus arvien pieaugošās prasības, organizācijām kļūst izdevīgi samazināt savas darbības ietekmi uz vidi. Izcils veikums vides jomā, ko organizācijas agrāk saistīja ar ārējām izmaksām, strauji kļūst par uzņēmējdarbības priekšrocību. Vides problēmas kļūst arvien sarežģītākas un daudzveidīgākas, tādēļ jāmeklē jaunas iespējas, kā tās pārvaldīt. EMAS piedāvā sistemātisku pieeju.

Ar EMAS III, EMAS regulas jaunāko redakciju, kas stājās spēkā 2010. gada 11. janvārī, tiek ieviesti vairāki jauni elementi, kas uzlabo sistēmas nodarīgumu un ticamību un nostiprina tās redzamību un ietekmi.

Tirgū EMAS ir ticamākā un spēcīgākā vides pārvaldības sistēma, kas papildina starptautiskā vides pārvaldības sistēmu standarta EN ISO 14001:2004 (Turpmāk: ISO 14001) prasības ar vairākiem elementiem. EMAS visaugstākā kvalitāte tiek nodrošināta, pateicoties:

- stingrākām prasībām attiecībā uz veikuma vides jomā izmērīšanu un novērtēšanu salīdzinājumā ar mērķiem un uzdevumiem, un nepārtrauktam veikuma uzlabojumam vides jomā;
- vides tiesību aktu prasību ievērošanai, ko nodrošina valsts iestāžu uzraudzība;
- darbinieku aktīvai iesaistīšanai;
- vides pamatrādītājiem, kas daudzu gadu garumā nodrošina salīdzināšanu organizācijas iekšienē un starp organizācijām;
- sabiedrības informēšanai, publicējot apstiprinātu vides deklarāciju;
- valsts varas iestādes veiktai reģistrācijai pēc akreditēta/licencēta vides verificētāja veiktas verifikācijas.

EMAS mērķis ir palīdzēt uzlabot organizāciju veikumu vides jomā, vienlaikus palīdzot sekmēt to konkurētspēju, piemēram, pateicoties labākai resursu izmantošanai.

EMAS reģistrētas organizācijas var visām ieinteresētajām personām (klientiem, regulatoriem, iedzīvotājiem) pierādīt, ka tās vērtē, pārvalda un mazina to darbības ietekmi uz vidi. EMAS logotipu var izmantot kā tirgvedības vai pārdošanas instrumentu, lai reklamētu organizācijas lielisko veikumu vides jomā.

Kas var piedalīties EMAS?

EMAS ir pieejama visās nozarēs un ir atvērta ikvienai valsts vai privātā sektora organizācijai, kas vēlas uzlabot veikumu vides jomā. Līdz ar EMAS III ieviešanu sistēma ļauj dalībvalstīm nodrošināt EMAS reģistrāciju organizācijām, kas neatrodas ES (Globālā EMAS).

EMAS vieglā metodika ļauj ieviest sistēmu mazos un vidējos uzņēmumos (MVU) arī tad, ja uzņēmumam ir ierobežoti finanšu līdzekļi un cilvēkresursi un trūkst vajadzīgo zināšanu. Pārskatītie audita cikli uzlabo sistēmas izmantojamību MVU. Iespēja veikt vienu uzņēmuma reģistrāciju samazina administratīvo un finanšu slogu organizācijām ar objektiem vairākās vietās. Vietējām varas iestādēm EMAS palīdz vienkāršot vides aizsardzības pasākumus un prasības tādās jomās kā pārvalde, celtniecība, veselības aizsardzība un izglītība.

Organizācijām, kas vēlas reģistrēties un izmantot EMAS priekšrocības, jāveic šādas darbības.

1. Jāveic vides apskats

Organizācijai jāveic verificēts sākotnējais vides apskats, aplūkojot visus ar organizācijas darbību saistītos vides aspektus: ražojumus un pakalpojumus, novērtēšanas metodes un organizācijas tiesisko regulējumu, kā arī esošo vides pārvaldības praksi un procedūras.

2. Jāpieņem vides politika

Lai iegūtu EMAS reģistrāciju, organizācijai ir jāpieņem vides politika un jāapņemas ievērot visas attiecīgās vides tiesību aktu prasības un nepārtraukti uzlabot savu veikumu vides jomā.

3. Jāievieš vides pārvaldības sistēma (VPS)

Pamatojoties uz vides apskata rezultātiem un politiku (mērķiem), jāievieš VPS. VPS mērķis ir sasniegt organizācijas vides politikas mērķus, ko noteikusi tās augstākā līmeņa vadība. Pārvaldības sistēmai jāatspoguļo pienākumu sadale, mērķi un to sasniegšanas līdzekļi, darba procedūras, papildu izglītības vajadzības, jānosaka monitoringa un komunikācijas sistēma.

4. Jāveic iekšējais vides audits

Pēc VPS ieviešanas jāveic vides audits. Auditā jo īpaši novērtē, vai pārvaldības sistēma ir ieviesta un atbilst organizācijas politikai un programmai. Auditā pārbauda arī, vai organizācija atbilst attiecīgajām regulatīvajām prasībām vides jomā.

5. Jāsagatavo vides deklarācija

Organizācijai jāsniedz publiska deklarācija par tās veikumu vides jomā. Vides deklarācijā jāatspoguļo vides jomā sasniegtie rezultāti salīdzinājumā ar izvirzītajiem mērķiem un turpmākās darbības, kas jāveic, lai nepārtraukti uzlabotu organizācijas veikumu vides jomā.

6. EMAS verificētajam jāveic neatkarīga verifikācija

Dalībvalsts EMAS akreditācijas iestādes akreditētam EMAS verificētajam jāpārbauda un jāverificē vides apskats, VPS, audita procedūra un vides deklarācija.

7. Jāreģistrējas dalībvalsts kompetentajā iestādē

Apstiprinātā deklarācija jānosūta attiecīgajai EMAS kompetentajai iestādei reģistrācijai un jādara publiski pieejama.

8. Jāizmanto verificētā vides deklarācija

Vides deklarāciju var izmantot, lai paziņotu ar tirgvedību, piegādes ķēdes novērtējumu un iepirkumu saistītos veikuma datus. Organizācija var izmantot apstiprinātās deklarācijas informāciju, lai reklamētu savu darbību ar EMAS logotipu, novērtētu piegādātāju atbilstību EMAS prasībām un dotu priekšroku EMAS reģistrētiem piegādātājiem.

Kādas priekšrocības sniedz līdzdalība EMAS?

Līdzdalība EMAS organizācijām sniedz daudz priekšrocību. Piemēram:

(I) uzlabots veikums vides un finanšu jomā

- augstas kvalitātes vides pārvaldība,
- līdzekļu ietaupījums un mazākas izmaksas;

(II) uzlabota risku un izdevību pārvaldība

- garantija, ka organizācija ievēro visu vides tiesību aktu prasības,
- mazāks ar vides tiesību aktu pārkāpumiem saistītu sodu risks,
- normatīvie atvieglojumi,
- piekļuve noteikumu atcelšanas stimuliem;

(III) uzlabota ticamība, reputācija un pārredzamība

- neatkarīgi apstiprināta vides informācija,
- iespēja izmantot EMAS logotipu kā tirgvedības instrumentu,
- labākas komerciespējas tirgos, kur ir svarīgi nodrošināt “zaļus” ražošanas procesus,
- labākas attiecības ar klientiem, vietējo kopienu, sabiedrību un regulatoriem;

(IV) uzlabotas iespējas darbiniekiem un viņu motivācija

- labāka darba vide,
- lielāka darbinieku atdeve,
- labākas komandas veidošanas iespējas.

Šos aspektus var apkopot trīs atslēgas vārdos, kas raksturo EMAS, un tie ir:

veikums – ticamība – pārredzamība

Vairākas dalībvalstis EMAS organizācijām piedāvā finansiālus stimulus. Piemēram, atkarībā no atrašanās vietas EMAS organizācijas var baudīt tādas priekšrocības kā retākas pārbaudes, samazināta maksa par atļaujām, iespēja saņemt atļaujas, izmantojot paātrinātu procedūru, un vieglāka piekļuve finansējumam. Plašāku informāciju vaicāiet savas dalībvalsts kompetentajā iestādē.

<http://ec.europa.eu/environment/emas>